

Research Article; Received: 2025-07-31; Revised: 2025-10-07; Accepted: 2025-10-17.

การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนอง
ของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา
เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ
The Integration of Learning Management Based on
Reader-response Theory with Panoramic Reading Technique
to Develop Analytical Reading Skills in Case Study of
Mahachulalongkornrajavidyalaya University in
the Northern Region

รัตนารณ์ ทับทิมจันทร์*¹, ทรงภพ ขุนมธุรส², กฤษยากาญจน์ โตพิทักษ์³
Rattanaporn Tabtimchan¹, Songphop Khunmathurot²,
Krittayakan Topithak³

หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Doctor of Education Program in Thai Language,
Faculty of Education, Naresuan University
First/Corresponding Author, E-mail: rattanapornmta66@nu.ac.th*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ 2) ศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ จำนวน 5 คน 2) นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 จำนวน 38 รูป/คน โดยได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาการเรียน

การสอนฯ 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการเรียนรู้ฯ และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านด้านผู้สอนพบว่า ผู้สอนมีปัญหาในการใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการจัดสรรเวลาในการเรียนการสอน ด้านผู้เรียนพบว่า สภาพปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$; $S.D.=0.60$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.52$; $S.D.=0.54$) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.56$; $S.D.=0.72$) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}=3.49$; $S.D.=0.55$) ตามลำดับ 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญพบว่า การบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทอ่านได้อย่างครบถ้วนและเชื่อมโยงข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ องค์กรความรู้จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนิสิตในการสร้างความหมายจากการอ่าน การอภิปรายกลุ่มและกิจกรรมการทำแผนผังความคิดควบคู่กับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย มีการประเมินผลที่หลากหลายโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ช่วยติดตามและพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการเรียนรู้; ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน; เทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา; ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์; มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This research article aims to 1) investigate the current problems in teaching and learning management of analytical reading, and 2) examine the guidelines for integrating learning management based on Reader-response Theory with the Panorama Reading Technique to enhance analytical reading abilities among undergraduate students. The study employs a mixed-methods research design. The samples include 1) five instructors teaching the course ‘Reading Skills for Learning,’ and

2) thirty-eight fourth-year students majoring in Thai Language Education at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, selected through purposive sampling. The research instruments consist of 1) an interview form on instructional problems, 2) an interview form on learning management guidelines, and 3) a questionnaire on analytical reading problems. Data are analyzed using mean and standard deviation, and content analysis.

The findings reveal that 1) regarding instructors, the main problems involved the use of teaching techniques and the allocation of instructional time. For students, the overall level of problems is high ($\bar{X}=3.85$; S.D.=0.60). Considering each aspect, the most critical issue is teaching and learning management ($\bar{X}=4.52$; S.D.=0.54), followed by learning activities ($\bar{X}=3.56$; S.D.=0.72) and assessment and evaluation ($\bar{X}=3.49$; S.D.=0.55), respectively. 2) According to the experts' recommendations, integrating Reader-response Theory with the Panorama Reading Technique can effectively enhance students' analytical reading ability. This integration encourages learners to comprehend reading materials thoroughly, make meaningful connections between ideas, and engage actively in the learning process. Furthermore, the study suggests that a learning management model based on Reader-response Theory and the Panorama Reading Technique promotes students' participation in meaning-making, group discussions, and mind-mapping activities, together with the use of e-books to access up-to-date information. In addition, a variety of assessment methods emphasizing critical and analytical thinking are found to effectively monitor and improve students' analytical reading skills.

Keywords: Learning Management Guidelines; Reader-response Theory; Panorama Reading Technique; Analytical Reading Skill; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทนำ

การส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้แก่นิสิตระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จะช่วยให้นิสิตมีความสามารถในการแยกแยะ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างรอบคอบ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบันที่ต้องการผู้เรียนซึ่งมีความสามารถในการใช้เหตุผลและการคิดอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่มุ่งฝึกให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 2546) และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของอิงฟ้า ทองทรง (2566) ที่ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่าน ทั้งนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้ผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริง แยกแยะ ประเมินเรื่องที่อ่าน พิจารณาความเป็นเหตุเป็นผลและสรุปความในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญาและทักษะการแสวงหาความรู้ของนิสิต การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการอ่านที่มุ่งให้ผู้อ่านใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งตีความ แยกแยะองค์ประกอบและประเมินคุณค่าของบทอ่าน ทั้งนี้ มีโรโพล (Meeropol, 1991) ได้อธิบายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและช่วยพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนขณะที่ชานาฮาน และคณะ (Shanahan, et al., 2010) ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนกลยุทธ์การเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอนควบคู่กับการใช้บทอ่านที่มีความหมายเชิงลึกและการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ผ่านการสังเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงมิใช่เพียงการถอดรหัสข้อมูลจากข้อความเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่อ่าน สะท้อนความเข้าใจของตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งล้วนเป็นลักษณะสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2559) พบว่า นิสิตในระดับอุดมศึกษายังขาดความรู้และความเข้าใจในการตีความ

เนื้อหา ในขณะที่ปราณี กุลละวานิชย์ และคณะ (2554) ให้ความเห็นว่า ผลการทดสอบสมรรถภาพการใช้ภาษาไทยด้านการอ่านของนิสิตแรกเข้ายังคงมีผลการประเมินทักษะการอ่านที่ต่ำกว่าทักษะทางภาษาด้านอื่น ๆ การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตในระดับอุดมศึกษายังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานเพราะการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การใช้สื่อที่ไม่หลากหลายและยังมีความแตกต่างทางพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ลำยอง สำเร็จดี (2567) ชี้ว่า นิสิตมีพื้นฐานการเรียนรู้แตกต่างกัน อีกทั้งนิสิตบางส่วนไม่ชอบการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหายาว แต่มักเลือกอ่านสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาสั้นและกระชับ ส่งผลให้ขาดทักษะการตีความ และการจับประเด็นสำคัญ ขณะที่เกศแก้ว คงคล้าย (2567) ระบุว่า นิสิตยังมีข้อจำกัดในการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมถึงการประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้ครบถ้วน ทั้งยังขาดนิสัยรักการอ่าน จากผลการวิจัยของอิงฟ้า ทองทรง (2566) ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเรียน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน การวิจัยดังกล่าวสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทของนิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพบว่า ปัญหาการอ่านเชิงวิเคราะห์เกิดจากผู้สอนและผู้เรียน ปัญหาด้านผู้สอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ขาดการสร้างสื่อการสอนที่น่าสนใจที่เอื้อต่อการฝึกวิเคราะห์ และปัญหาด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนขาดการฝึกฝนในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น การจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การสรุปความเชื่อมโยงและการประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้ การขาดนิสัยรักการอ่าน ความสนใจในเนื้อหาที่ต้องใช้การวิเคราะห์ลึกซึ้ง ในการเรียนการสอนนั้นผู้เรียนต้องสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้ที่ได้จากการอ่านทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมินผล และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์สิ่งที่ได้รับจากการอ่าน ผู้สอนควรจัดกิจกรรม

ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น การเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง การประเมินผล การสร้างจินตนาการและพัฒนาศือการสอนที่น่าสนใจเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน นำข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและควรใช้ทฤษฎีที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ ควรตระหนักอยู่เสมอว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การเชื่อมโยงสู่การอ่านที่ทำให้ผู้เรียนมีการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและการมีจินตนาการให้กับผู้เรียน

การบูรณาการทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (Reader-response Theory) ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของโรเซนแบลตต์ (Rosenblatt, 1982) เน้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาที่อ่านและมีปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ถือเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา (Panorama Reading) ซึ่งพัฒนาโดยปีเตอร์ แอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1973) ได้บูรณาการจุดเด่นของวิธีการสอนอ่านหลายแบบเข้าด้วยกัน ช่วยเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและฝึกการอ่านด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญลักษณ์ เอี่ยมม่วง และกิงกาญจน์ บุรณสินวัฒน์กุล (2566) พบว่า การใช้การสอนอ่านแบบพาโนรามาสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในปัจจุบันการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญยิ่งขึ้น เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถรวบรวมสื่อหลายประเภท เช่น ข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลอื่น เช่น งานวิจัย บทวิจารณ์ กรณีศึกษา ซึ่งช่วยให้หนังสือเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างครบถ้วนและทันสมัย อีกทั้งสนับสนุนการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์และการวิเคราะห์เชิงลึกทำให้การตีความและสร้างความหมายจากบทอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จำเป็นต้องเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทั้งในด้านการตีความและการสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน โดยทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านชี้ให้เห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาและการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขณะที่เทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาได้ผสมผสานจุดเด่นของวิธีการสอนอ่านหลายรูปแบบ จนเกิดกระบวนการสอนที่เป็นระบบและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง จากงานวิจัยยืนยันได้ว่า การใช้เทคนิคดังกล่าวสามารถยกระดับความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การบูรณาการทฤษฎีการตอบสนองของ

ผู้อ่านเข้ากับการสอนอ่านแบบพาโนรามา ร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการสอนในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้

1.1 สภาพปัญหาของอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์รายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้

1.2 สภาพปัญหาของนิสิตในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์รายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 5 คน ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ และวิทยาเขตพะเยา 2. นิสิตชั้นปีที่ 4

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ และวิทยาเขตพะเยา ซึ่งเคยเรียนในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 38 รูป/คน ได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง เนื่องจากนิสิตกลุ่มนี้เป็นเคยเรียนในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงสามารถให้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพปัญหา ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 38 รูป/คน พิจารณาจากจำนวนผู้เรียนในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในภาคการศึกษาที่ศึกษาเป็นหลักโดยมุ่งให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มที่มีลักษณะตรงตามเกณฑ์เฉพาะของการวิจัย

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน 2) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ซึ่งแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.84 ถือว่า มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีและได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ผู้เรียน 2) ผู้สอน ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เท่ากับ 0.95 ซึ่งถือว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยเก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน ที่ได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2. สื่อประกอบการสอนที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3. การวัดและประเมินผล 4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดย

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่า มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1. การประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน (5 คน) และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 38 รูป/คน ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ 2. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 3. การส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และเครื่องมือการวิจัยให้กลุ่มเป้าหมาย 4. การดำเนินการสัมภาษณ์และรับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกลับมาเพื่อนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์แบบสอบถามจากนิสิต โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) คำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยอ้างอิงกับเกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2553)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้

1) สภาพปัญหาของอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์รายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ด้านสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนพบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา การเลือกใช้สื่อและบทอ่านยังมีข้อจำกัด ขาดความหลากหลายของประเภทบทอ่าน เช่น บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ งานวิจัยหรือบทความจากบริบทจริง ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสน้อยในการฝึกการตั้งคำถามเชิงลึกและการเปรียบเทียบแนวคิด

1.2 ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้พบว่า กิจกรรมบางส่วนยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ กิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการสรุปเนื้อหาและการตอบคำถามมากกว่าการคิดวิเคราะห์ และการให้เหตุผลจากหลักฐานทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พบว่า การวัดและประเมินผลยังไม่ครอบคลุมทักษะวิเคราะห์ของผู้เรียน การประเมินส่วนใหญ่เป็นแบบอัตนัย ขาดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนในระยะยาว

1.4 ด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลขาดแรงจูงใจในการอ่าน และไม่คุ้นเคยกับการอ่านเชิงตีความ นอกจากนี้ ภาระงานที่มากและสื่อการเรียนรู้บางส่วนที่ไม่ทันสมัยหรือไม่เชื่อมโยงกับผู้เรียน ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน

2) สภาพปัญหาของนิสิตในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือพบประเด็นที่เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนดังตารางต่อไปนี้

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน	4.52	0.54	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	3.56	0.72	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.49	0.55	ปานกลาง
รวม	3.85	0.60	มาก

ตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของนิสิต

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยมีสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.85$; S.D.=0.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลตามลำดับ

2. แนวทางการบูรณาการจัดการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน สรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 แนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า การจัดการเรียนรู้ควรเน้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายจากการอ่านผ่านการวิเคราะห์และอภิปราย โดยใช้คำถามเชิงลึกเพื่อกระตุ้นให้นิสิตคิดเชิงวิเคราะห์และเชื่อมโยงเนื้อหา

กับประสบการณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่เน้นบทบาทของ
ผู้เรียนในการตีความข้อความจากสิ่งที่อ่าน

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์พบว่า ควรจัด
กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสรุป วิเคราะห์และเชื่อมโยงแนวคิดจากบทอ่าน เช่น การ
อภิปรายกลุ่ม การทำแผนผังความคิด การใช้เทคนิคพาโนรามาเพื่อช่วยให้นิสิตเข้าใจ
โครงสร้างของบทอ่านได้ชัดเจน

2.3 สื่อประกอบการสอน แนะนำให้ใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมี
ปฏิสัมพันธ์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิดีโอ ซึ่งสามารถฝังสื่อมัลติมีเดียเพื่อช่วยให้
นิสิตเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น ทั้งนี้ ผู้สอนควรกระตุ้นให้นิสิตตั้งคำถาม แสดง
ความคิดเห็นและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ
แลกเปลี่ยนความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้พบว่า ควรใช้การประเมินที่
หลากหลายและครอบคลุม เช่น แบบทดสอบ การประเมินตนเอง การสังเกตการณ์
แบบมีส่วนร่วม แบบฝึกหัดการเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยเน้นกระบวนการคิดและการ
ใช้เหตุผลมากกว่าการจดจำเนื้อหาเพื่อสะท้อนสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ของนิสิตอย่าง
รอบด้าน

2.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา
ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิต ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียน ความสามารถ
พื้นฐานในการอ่าน ทักษะการตั้งคำถามและแรงจูงใจในการอ่าน ดังนั้น ควรออกแบบ
กิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจและบูรณาการเทคนิคกับการใช้สื่อดิจิทัล เช่น หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพและความน่าสนใจให้กับการเรียนรู้ การจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต การใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์ การ
ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและการประเมินผลที่ครอบคลุม ร่วมกับการสร้างบรรยากาศ
การเรียนรู้แบบเปิดกว้างล้วนเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเชิง
วิเคราะห์ของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิง
วิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้พบว่า ปัญหาหลักของการจัดการ
เรียนรู้เกิดจากความไม่สอดคล้องระหว่างการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กับศักยภาพ
และความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งการเลือกใช้สื่อและบทอ่านยังมีความจำกัด ทำให้

ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของชานาฮาน และคณะ (Shanahan, et al, 2010) ที่ระบุว่า การส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์จำเป็นต้องใช้บทอ่านที่มีความหมายเชิงลึกและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตีความและการให้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ หากกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ขาดความหลากหลาย ย่อมจำกัดโอกาสในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ปัญหาด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ยังเน้นการสรุปเนื้อหาและการตอบคำถามเชิงตรงประเด็นมากกว่าการอภิปรายหรือการให้เหตุผลจากหลักฐาน สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สอนยังคงใช้รูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง สอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้เชิงวิเคราะห์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตีความ แยกแยะและประเมินคุณค่าของข้อมูลด้วยตนเอง ในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ยังไม่ครอบคลุมทักษะการวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยส่วนใหญ่เป็นการประเมินแบบอัตนัยและขาดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการสะท้อนระดับความสามารถเชิงวิเคราะห์ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของวิกกินส์ (Wiggins, 1998) ที่เสนอว่า การประเมินผลการเรียนรู้ควรเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงกระบวนการวิเคราะห์ผ่านการปฏิบัติจริง เช่น การเขียนบทวิเคราะห์หรือการอภิปรายเชิงหลักฐาน ทั้งนี้ ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2559) ระบุว่า การประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ควรพิจารณาความสามารถในสองด้าน ได้แก่ (1) ด้านการใช้ความคิด เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา การแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น การเชื่อมโยงความคิด และการให้เหตุผล และ (2) ด้านความเข้าใจ เช่น การจับใจความสำคัญและการสรุปความเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทุกด้านเพื่อให้สะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกัน นริศรา ชยธวัช (2563) เห็นว่าการประเมินผลความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อ่านและวิเคราะห์บทอ่านอย่างหลากหลาย โดยพิจารณาเนื้อหา ลำดับเหตุการณ์ สาระสำคัญและทัศนะของผู้แต่ง ตลอดจนการใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษา ทั้งนี้ ควรกำหนดประเด็นการวัดผลที่สะท้อนความสามารถเชิงวิเคราะห์ในสามมิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์หลักการ เพื่อให้การประเมินผลสามารถสะท้อนความเข้าใจเชิงลึกของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ในบริบทของรายวิชา

ทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ยังมีข้อจำกัดในการตรวจวัดกระบวนการคิดขั้นสูงของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องมือและเกณฑ์ประเมินที่สามารถสะท้อนความสามารถทั้งด้านความเข้าใจและการใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับลักษณะของการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นอีกแนวทางที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถรวมสื่อหลายประเภท เช่น ข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ พร้อมเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น งานวิจัย บทวิจารณ์ กรณีศึกษา ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิต ดังนั้น การบูรณาการเทคนิคการอ่านแบบพาโนรามาพร้อมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงช่วยลดข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบเดิมและส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของแม็คเคย์ (McKay, 1978) ที่เน้นการสร้างความหมายจากการอ่านผ่านประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนกับบทอ่าน และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับข้อความอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับธีรรัตน์ นาคละมัย และศุภวรรณ สังข์พิบูล (2559) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่าน โดยเน้นการใช้กิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในแต่ละบทอ่าน เช่นเดียวกับวัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์ และคณะ (2560) ยังให้ความเห็นว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสุรัตน์ สมศรี (2565) ยังชี้ว่า ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้นผ่านการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านจะช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการเรียนรู้พบว่า เนื่องจากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับการใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเป็นเพียงความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่เสนอในการแนะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งยังไม่ได้มีการนำไปทดลองใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการให้แนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตในการสร้างความหมายจากการอ่าน โดยการตั้งคำถามเชิงลึกและการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับบทอ่านและการอภิปรายร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการทำแผนผัง

ความคิด (Mind Mapping) และการสรุปเนื้อหาแบบเป็นขั้นตอนทำให้นิสิตเห็นภาพรวมของบทอ่าน เข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์ของแนวคิด ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแม็คเคย์ (McKay, 1978) ที่กล่าวว่า การอ่านเกิดความหมายจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับข้อความ การใช้สื่อประกอบการสอนโดยเฉพาะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายและรวดเร็ว เพิ่มความเข้าใจและความน่าสนใจ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์และการวิเคราะห์เชิงลึก ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียน ทั้งทักษะพื้นฐานในการอ่านและความสามารถในการตั้งคำถาม การสร้างแรงจูงใจและการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์จริง ซึ่งเมื่อผสมผสานกับเทคนิคการอ่านแบบพาโนรามาและสื่อดิจิทัลจะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ผลจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิต โดยมุ่งเน้นการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การใช้คำถามกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความหลากหลายและทันสมัย รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ครอบคลุมหลายมิติเพื่อคาดหวังว่าจะช่วยให้สามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนมุมมองกันอย่างอิสระ ยังมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้โดยรวม แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์ และคณะ (2560) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านให้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับสุรัตน์ สมศรี (2565) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับบทอ่าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจต่อเนื้อหาที่อ่านด้วยตนเอง จากแนวคิดสนับสนุนและผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยคาดว่า การบูรณาการทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาและการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ของนิสิตในระดับอุดมศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ควรเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตในการสร้างความหมายจากการอ่าน โดยใช้เทคนิคการสอนที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ เช่น การใช้เทคนิคการอ่านแบบพาโนรามา การตั้งคำถามเชิงลึก การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดและตีความข้อมูลได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การใช้สื่อดิจิทัล เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัยได้ง่ายขึ้น อีกทั้งการใช้กิจกรรมที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์และการทำแผนผังความคิด ยังช่วยเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้าย การประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและมุ่งเน้นการคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น การประเมินผลด้วยเกณฑ์รูบริก การประเมินผลด้วยแฟ้มสะสมงาน ยังช่วยให้สามารถติดตามพัฒนาการของนิสิตได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ดังปรากฏเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตามภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
กับเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามา

สรุป

การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี ยังประสบข้อจำกัดจากวิธีการสอนและสื่อที่ใช้ ส่งผลให้นิสิตขาดความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้จากบทอ่านสู่สถานการณ์จริง การบูรณาการเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามาร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นแนวทางที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากช่วยให้นิสิตเข้าใจภาพรวม โครงสร้างและความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทอ่าน อันนำไปสู่การเชิงวิเคราะห์ ดีความและสรุปสาระสำคัญได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะเมื่อดำเนินการควบคู่กับกิจกรรมการอภิปรายซึ่งกระตุ้นการคิดเชิงลึก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของแม็คเคย์ (McKay, 1978) และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องซึ่งยืนยันถึงประสิทธิภาพของแนวทางทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การเชื่อมโยงประสบการณ์และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีงบประมาณ 2568

เอกสารอ้างอิง

- เกศแก้ว คงคล้าย. (2567). อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *สัมภาษณ์*. 19 มกราคม.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการอ่าน จากต้นแบบและกลวิธีฝังสัมพันธ์ของความหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ เอี่ยมจวง และกิงกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล. (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ เทคนิคพาโนรามาพร้อมกับแผนภูมิความหมาย. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*. 14 (1), 110-129.
- ธีรรัตน์ นาคละมัย และศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2559). ผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *การประชุมวิชาการระดับชาติ SMARTS ครั้งที่ 6: อัตลักษณ์แห่งเอเชีย 2016*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ชลบุรี. วันที่ 17 มิถุนายน. หน้า 706-716.
- นริศรา ชยธวัช. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบอ่านคิดวิเคราะห์ร่วมกับแผนผัง ความคิด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*, พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยา สาส์น.
- ปราณี กุลละวานิชย์ และคณะ. (2554). *โครงการพัฒนาการอ่านเป็น: กล่องเรีอง น่่าอ่าน*. รายงานการวิจัย. ศูนย์ภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลำยอง สำเร็จดี. (2567). อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย. *สัมพันธ์*. 18 มกราคม.
- วัชรารณ ศรีสิทธิยานนท์ และคณะ. (2560). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการตอบสนองผู้อ่านและเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและ วรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2560 (RSU National Research Conference 2017)*. มหาวิทยาลัยรังสิต. วันที่ 28 เมษายน. หน้า 1226-1235.

- สุรัตน์ สมศรี. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบจัดการเรียนรู้การตอบสนองของผู้อ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อิงฟ้า ทองทรง. (2566). การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SOP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. Philadelphia: David McKay.
- Edwards, P. (1973). Panorama: A Study Technique. *Journal of Reading*. 17 (2), 132-135.
- McKay, S. (1978). The Reader, the Text, the Poem: The Transactional Theory of the Literary Work. *TESOL Quarterly*. 14 (3), 379-381.
- Meeropol, M. (1991). The Work of Nations: Preparing Ourselves for 21st Century Capitalism. *Challenge*. 34 (2), 60-64.
- Rosenblatt, L. M. (1982). The Literary Transaction: Evocation and Response. *Theory into Practice*. 21 (4), 268-277.
- Shanahan, T., et al. (2010). *Improving Reading Comprehension in Kindergarten through 3rd Grade: A Practice Guide* (NCEE 2010-4038). Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education.
- Wiggins, G. P. (1998). *Educative Assessment: Designing Assessments to Inform and Improve Student Performance*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.